

שם השיעור- תנועות נוער בשואה ומרד גטו ורשה

משך: 40-45 דק

מטרת העל: החניכים יכירו וידעו את סיפורן של תנועות הנוער היהודיות בשואה.

מטרות ביניים: החניכים ידעו שיש לנוער כוח בכל תקופה שהיא, יכירו הרבה תנועות נוער שהיו בשואה וקיימות עד היום.

דגשים: -

מערך שיעור:

שלב	תוכן
פתיחה 10 דקות	פתחו את השיעור בחילוק הכיתה לשתי קבוצות. לכל קבוצה חלקו תמונה של ישראל אבירם-נמצא בנספחים בקשו מהחניכים להרכיב זהות לדמות, חלקו תנו לכל קבוצה 5 דקות ליצירת אישיות ולאחר מכן 3 דקות להצגת האישיות שכל קבוצה יצרה. אמרו: נחזור בעוד כמה דקות לגלות אם צדקתם, מיהו באמת היה.
גוף 25 דקות	צרו שמש אסוציאציות: עיגול גדול ובתוכו כיתבו את המילה "תנועות נוער" <u>תנו לחניכים לשתף/לכתוב על הלוח</u> "מה עולה לכם כשאתם שומעים תנועות נוער?" "תנועות נוער שאתם מכירים?" "האם אתם נמצאים בתנועת נוער? אם כן איזה?" שאלו את החניכים: מי נמצא בתנועת נוער, למה אתם נמצאים בה? מה אתם מרגישים שהתנועה נותנת לכם? חזרו אל הדמות מההתחלה והתחילו לספר עליו אמרו: עכשיו נספר לכם על הדמות המסתורית מתחילת השיעור האם שמעתם על "ישראל אבירם?"

ספרו: ישראל אבירם (קליסקי) נולד בשנת 1926 בעיר לודז' שבפולין. בהיותו בן 13 פרצה מלחמת העולם השנייה. בשנת 1940 גורשו ישראל ומשפחתו לגטו, **שם הצטרף לתנועת הנוער הציונית**. באוגוסט 1944 נשלח ישראל למחנה הריכוז וההשמדה אושוויץ-בירקנאו. במחנה נרצחה אמו ואחותו נשלחה למחנה עבודה. ישראל ואביו הועברו למחנה יבוז'נו, שם עבדו בכריית פחם. בינואר 1945 שוחררו במחנה בלכהאמר. בתום חודשים של נדודים בין ארצות אירופה השונות ולאחר שהתאחדו עם אחותו הניה, הגיעו השלושה במסגרת קיבוץ "בוני הנגב" לנמל לה-ספציה שבאיטליה. בשנת 1946 עלו ארצה באוניית דב הוז, והיו בין מקימי קיבוץ רמות-מנשה. לישראל שלושה ילדים ותשעה נכדים.

שאלו: מה אתם יודעים על תנועת הנוער בזמן השואה?

הסבירו:

תנועות הנוער היהודיות, שפעלו באירופה עוד לפני השואה, היו מסגרות חינוכיות וחברתיות שנתנו לבני נוער זהות, ערכים ותחושת שייכות. עם עליית הנאצים והחרפת הרדיפות, הפכו התנועות למרחב משמעותי במיוחד. הן שמרו על חיי תרבות, לימוד ודין ערכי, עודדו עזרה הדדית, אחריות ומנהיגות, והיוו מקור כוח נפשי בתקופה של ניתוק, פחד ואובדן. עבור רבים, תנועת הנוער הייתה המקום היחיד שבו יכלו להרגיש בני אדם ולא רק נרדפים. במהלך השואה מילאו תנועות הנוער תפקיד מרכזי גם בהתנגדות הרוחנית והפיזית. חברי התנועות הקימו מחתרות, הפיצו מידע, סייעו בהצלה, ובחלק מהמקומות עמדו בראש המרידות חמושות כמו מרד גטו ורשה. גם כשהסיכוי לשרוד היה קטן, בחרו בני הנוער לפעול מתוך ערכים של רעות, אחריות ותקווה. פעילותן של תנועות הנוער מדגישה כי גם בתנאים הקשים ביותר ניתן לבחור במשמעות, בסולידריות ובמאבק על צלם אנוש.

היו מגוון של תנועות נוער וחלק מהן קיימות אפילו עד היום:

השומר הצעיר, דרור, עקיבא, גורדוניה, החלוץ, השומר הדתי, בני עקיבא, תורה ועבודה, הבונד ופועלי ציון ועוד....

אמרו: נראה דוגמא לזה בסרטון של ישראל אבירם-נמצא בנספחים

שאלו:

- מה לדעתכם הייתה המשמעות של תנועות הנוער בקרב הנוער בזמן השואה?

הכוונת התלמידים: ביטחון, שייכות, משמעות, מקום, קידוש החיים

- למה לדעתכם חשובה תחושת השייכות בתקופה כזאת?
- האם אתם חושבים שלחיות חלק בתנועת נוער סייע להתמודדות עם הזוועות שחוו הנוער היהודי בשואה?

סיכום 10 דק חלקו לתלמידים את הדף של כף היד והסבירו: עכשיו אתם צריכים לכתוב בכל אצבע ערך/ תמונה שחייב להיות אצל אדם שפועל בכדי להשיג מטרה מסוימת. (התמונה בנספחים). סכמו ואמרו: "בני הנוער בשואה לא היו גיבורים בגלל כוח פיזי - הם היו גיבורים כי הם בחרו לפעול, לפעול למען החיים. גם שנלקח מהם חופש, בית וביטחון, הם שמרו על ערכים, על רעות, ועל האמונה יש משמעות וכוח להשפיע. היום, הכוח הזה נמצא בידיים שלכם!!! לא תמיד מול מציאות קיצונית כמו אז אבל מול אדישות, חוסר צדק, בדידות ואלימות. הבחירה להיות פעילים, לקחת אחריות, לא לעמוד מנגד, אותה הבחירה שבני הנוער בשואה עשו. רכזו חזרה את החניכים וצרו מעגל שיתוף על דף כף היד	

עזרים:

נספחים:

 צרו אישיות ישראל אבירם

 ישראל אבירם - תנועת הנוער בגטו לודז'

 דף תמונת כף יד

תמונה+אישיות ישראל אבירם

סרטון תנועות הנוער - ישראל אבירם

דף תכונות שחייב להיות לנו בידיים